

LÕPUTÖÖ JUHEND JA KAITSMISE KORD TÕLKEÕPETUSE ÕPPEKAVAL

1. Lõputöö juhend

1.1 **Magistritöö (21 EAP, kehtib 2010.-2014. õppeaastal sisseastunutele)** on uurimuslik või rakenduslik töö tõlketeoreetiliste probleemide, terminoloogia, tõlgi/tõlkija töökorralduse, tõlkide/tõlkijate väljaõppe või mõne muu tõlkealase küsimuse valdkonnast kolmes võimalikus vormis: 1) teoreetiline uurimus, 2) teoreetilis-rakenduslik uurimus, 3) loov-praktiline töö. Nõuded magistritööle on järgmised:

1.1.1. teoreetilise ja teoreetilis-rakendusliku magistritöö põhiteksti maht on orienteeruvalt 60-80 standardlehekülge (1800 tähemärki koos tühikutega). Töö koostatakse eesti keeles, kokkuleppel juhendajaga on lubatud töö kirjutamine inglise, saksa, prantsuse või vene keeles. Kui töö kirjutatakse võõrkeeles, tuleb lähtuda anglistika, germanistika, romanistika või slaavi filoloogia osakonna lõputööde vormistamise juhenditest.

Terminoloogiaalase töö puhul tuleb koostada kitsama valdkonna sõnastik, mis sisaldab vähemalt 300 mõistet. Töö algab sissejuhatava osaga, mis keskendub antud terminoloogilise sõnastiku koostamisel üles kerkinud probleemidele. Sissejuhatav osa (10-20 lk) annab lühiülevaate valdkonnast, annab kriitilise ülevaate selles valdkonnas eelnevalt tehtud terminoloogiatööst ja põhjendab sõnastiku koostamise vajalikkust, selgitab terminite valiku põhimõtteid, toob välja autori panuse sõnastiku koostamisel. Sõnastikuosa ülesehitus lähtub antud valdkonna vajadustest ja eripärast, kuid terminite juures peavad olema esitatud, vastavalt vajadusele, selgitused, kollokatsioonid või näitelauseid. Töö lõpeb kokkuvõttega töö käigus lahendatud ning tulevikus lahendamist vajavatest terminoloogilistest probleemidest vastavas valdkonnas ja kasutatud kirjanduse loeteluga.

1.1.2. loov-praktilise magistritööna võib esitada enda tehtud tõlke või originaalteksti ja tõlke võrdluse. Mõlemal juhul tuleb esitada põhjalik analüüs tõlketeoreetiliste põhjendustega. Tõlgitud teksti pikkus peab olema vähemalt 40 standardlehekõlge, millele lisandub samas mahus tõlketeoreetiline analüüs. Originaalteksti ja tõlke võrdluse puhul on originaalteksti pikkus vähemalt 120 standardlehekülge ja analüüs vähemalt 60 standardlehekülge. Tõlgitav tekst või võrreldavad tekstid peavad moodustama sisulise terviku, nt raamat või selle peatükk/peatükid, pikem artikkel või mitu artiklit samalt autorilt / samal teemal. Samuti võib võrrelda ühe teksti mitut tõlget (erinevatelt tõlkijatelt, eri keeltesse vm). Tõlkimiseks või võrdlemiseks tuleks soovitatavalt valida tarbetekst.

1.2 **Magistriprojekt (15 EAP, kehtib alates 2015. õppeaastast sisseastujatele)** on praktilise kallakuga uurimus, mille eesmärk on teatud probleemi või teema lahendamine erialaste teadmiste abil ning millega kaasneb rakenduslik tulemus. Magistriprojektina tuleb esitada kommenteeritud tõlge. Kommenteeritud tõlge on introspektiivne ja retrospektiivne uurimistöö, kus üliõpilane ise tõlgib teksti ja kommenteerib oma tõlkeprotsessi. Ideaalis võiks magistriprojekt välja kasvada õpingute jooksul sooritatud praktikast ning valmida koostöös ülikoolivälise asutusega.

Magistriprojekt koosneb kolmest põhiosast: a) praktiline osa ehk tõlge, b) viiteaparatuuriga varustatud teoreetilis-metodoloogiline raamistus, c) analüüs koos projekti tööprotsessi dokumentatsiooni ja eneserefleksiooniga. Tõlke sihtteksti maht on ca 40 standardlehekülge

(1800 tähemärki leheküljel). Teoreetilise ja analüüsiosa maht on kokku ca 20 standardlehekülge (1800 tähemärki leheküljel).

Töö koostatakse eesti keeles, kokkuleppel juhendajaga on lubatud töö kirjutamine inglise, saksa, prantsuse või vene keeles. Kui töö kirjutatakse võõrkeeles, tuleb lähtuda anglistika, germanistika, romanistika või slaavi filoloogia osakonna lõputööde vormistamise juhenditest.

Magistriprojekti soovitatav struktuur

Magistriprojekt koosneb sissejuhatuses, tõlkest, teoreetilisest raamistikust ja analüüsist, kokkuvõttest, kasutatud kirjanduse loetelust, võõrkeelsest resümeest ja lisa(de)st.

Sissejuhatuses selgitatakse teema valikut, kirjeldatakse magistriprojekti eesmärki, uurimisobjekti ja tutvustatakse töö struktuuri.

Tõlgitav tekst peab olema tarbetekst, moodustama sisulise terviku ja tekst ei tohi olla varem tõlgitud. Lubatud on tõlkida ka veebitekste ja audiovisuaalseid tekste (nt populaarteaduslikud või dokumentaalfilmid), kuid mitte ilukirjanduslikke tekste. Spetsiifiliste erialatekstide tõlkimisel on soovitatav leida pädev kaasjuhendaja või konsultant.

Teoreetilis-metodoloogiline raamistus sisaldab tõlkemeetodite ja peamiste teoreetiliste lähtekohtade tutvustust, millele autor teksti tõlkimisel tugines. Magistrant arutleb selle üle, millisest tõlkekontseptsioonist ta lähtub ja kuidas see mõjutab tema käitumist tõlkijana, nt tõlkestrateegiate valikut. Arutlusest peaks selguma see, miks valitud mõisted või strateegiad on tema töö kontekstis sobivamad kui alternatiivsed käsitlused.

Analüüs hõlmab tõlkeülesande kirjeldust ja tööprotsessi tutvustust, lähteteksti valitud aspektide analüüsi, tõlkeprobleemide lahenduste argumenteeritud põhjendust, milles tuginetakse teoreetiliselt osas kirjeldatud käsitlustele ja näidatakse ära ka olulisemad kasutatud abivahendid (nt sõnaraamatud, andmebaasid jne). Analüüsile võib lisada tõlgitava teksti baasil koostatud kakskeelse terminiloendi.

Kokkuvõte annab kompaktse ülevaate magistriprojektist kui tervikust. Kokkuvõttes tuuakse esile magistriprojekti käigus saadud uus teadmine.

Kirjanduse loetelu sisaldab kõigi töös viidatud allikate bibliograafilisi andmeid. Loetelu puhul tuleb järgida ühtset vormistusskeemi.

Resüme on töö võõrkeelne (võõrkeelse töö puhul eestikeelne) lühikokkuvõte. Antakse ülevaade töö eesmärgist, uurimisobjektist, lahendustest ja tulemustest.

Lisas on lähteteksti koopia, mis tuuakse **ainult paberandjal** esitatavas versioonis, samuti muud materjalid, mis aitavad teksti mõista või täiendavad seda.

1.3 Lõputöö juhendamine

Lõputöö juhendajaks võib olla iga vähemalt magistrikraadiga maailma keelte ja kultuuride kolledži õppejõud. Kui magistriprojekt kirjutatakse koostöös kolledži- või ülikoolivälise asutusega, on soovitatav leida kaasjuhendaja väljastpoolt. Juhendaja juhendab üliõpilast lõputöö kirjutamisel, kuid ei toimetata üliõpilase tehtud tõlget ega paranda kirjavigu. Juhendaja juhib tähelepanu tõlkes esinevatele puudujääkidele (nt tähistades tekstis laused, mis vajaksid tõlke autori teravdatud tähelepanu, aga kõik parandused teeb üliõpilane oma tõlkes ise).

2. Lõputöö kaitsmiskomisjoni koosseisu moodustamise kord

2.1. Kaitsmise kuupäevad ja kaitsmiskomisjoni(de) koosseisu kinnitab maailma keelte ja kultuuride kolledži direktor vähemalt kuu aega enne kaitsmist.

2.2. Kaitsmiskomisjon koosneb vähemalt kolmest hääleõiguslikust liikmest. Kui komisjoni koosseisus on mõne lõputöö juhendaja, osaleb ta selle töö hinde arutamisel sõna-, kuid mitte hääleõigusega.

3. Lõputöö kaitsmise kord

3.1. Lõputöö kaitsmisele lubamise eeldus on kõigi ülejäänud õppeainete läbimine, kui õppekavas ei ole määratud teisiti.

3.2. Lõputöö esitatakse kaitsmiskomisjonile nõuetekohaselt vormistatuna hiljemalt **kümme päeva** enne kaitsmiskuupäeva. Töö esitatakse paber kandjal ja saadetakse elektroonselt õppekorralduse spetsialistile aadressile milvi.kaber@ut.ee.

3.3. Kaitsmisele esitatud lõputöö juurde kuuluvad järgmised osad: a) lõputöö lõpus eraldi dokumendina lihtlitsents, millega autor annab ülikoolile loa lõputöö reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil ning lõputöö elektroonseks avaldamiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, b) lõputöö autori allkirjaga kinnitus, et lõputöö on kirjutatud iseseisvalt; c) juhendaja allkirjaga kinnitatud nõusolek lõputöö kaitsmisele lubamise kohta. Lõputöö kaitsja võib komisjonile esitada ka teisi materjale, mis iseloomustavad lõputöö teaduslikku ja praktilist väärtust.

3.4. Lõputöö ning lõputööde osaks olevad multimeediafailid avaldatakse elektroonselt Tartu Ülikooli veebikeskkonnas. Kui lõputöö elektroonne avaldamine ei ole teistele isikutele kuuluvate autori varaliste õiguste, isikuandmete kaitse seaduse, riigi- või ärisaladuse vm salastatud teabe tõttu võimalik, esitab autor õppeprodekaanile enne lõputöö kaitsmisele esitamist põhjendatud taotluse lõputöö avaldamisele piirangute kehtestamiseks. Paber kandjal lõputöö jääb pärast kaitsmist säilikuna kolledži raamatukokku.

3.5. Lõputööle määrab retsensendi kaitsmiskomisjon. Retsensent peab olema vähemalt sama õppeastme lõpetanu ja pädev antud teadusvaldkonna problemaatikas.

3.6. Retsensent esitab soovitatavalt kolm päeva enne kaitsmist, aga hiljemalt kaitsmisele eelneval päeval komisjonile ja lõputöö kaitsjale kirjaliku retsensiooni. Retsensioon peab sisaldama lõputöö analüüsi ja algatama diskussiooni kaitsjaga, iseloomustama lõputööd nii sisuliselt kui ka vormiliselt ning andma lõputööle põhjendatud hinnangu.

3.7. Lõputööd hinnatakse avalikul kaitsmisel. Isikuandmete, riigi- või ärisaladuse või tehnoloogilise lahenduse saladuse kaitseks võib õppeprodekaan kaitsja põhjendatud taotluse alusel kuulutada kaitsmise kinniseks. Kaitsmisel osalevad kaitsja juhendaja ja retsensent, v.a juhul, kui nimetatud isikud ei saa mõjuval põhjusel kaitsmisel osaleda. Kaitsmiskomisjoni esimees võib põhjendatud taotluse alusel lubada kaitsmisel osalemist ka reaalsajas toimuva kahe-suunalise pilti ja heli võimaldava side abil (nt Skype, videokonverents vms). Retsensendi

või juhendaja kaitsmiselt puudumisel loeb nende arvamuse lõputööst ette kaitsmiskomisjoni esimees.

3.8. Kaitsmise põhietapid on: a) kaitsja ettekanne, milles ta tutvustab lühidalt oma töö põhiseisukohti; b) akadeemiline diskussioon kaitsja ja retsensendi vahel; c) avalik diskussioon ja küsimused; d) kaitsja lõppsõna; e) komisjoni arutelu ja hinde otsustamine. Vajadusel antakse kaitsmisel sõna ka juhendajale.

3.9. Lõpliku hinde lõputööle annab kaitsmiskomisjon, kes võtab arvesse retsensendi hindeettepanekut, kaitsmiskomisjoni hinnangut lõputööle ja kaitsmisele ning juhendaja arvamust. Kaitsmiskomisjon on hindamisel otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole kaitsmiskomisjoni koosseisust.

3.10. Lõputöö kaitsmise tulemus tehakse teatavaks vahetult pärast kaitsmisprotokolli vormistamist, kuid mitte hiljem kui ühe tööpäeva jooksul kaitsmise toimumisest.

3.11. Lõputöö korduskaitsmine saab toimuda kõige varem järgmisel semestril. Korduskaitsmise läbiviimise aluseks on valdkonna nõukogu kehtestatud kord.